Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/3415

3.6.2024

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Bekendmaking van het totale aantal emissierechten in omloop in 2023 voor de toepassing van de marktstabiliteitsreserve in het kader van het bij Richtlijn 2003/87/EG vastgestelde emissiehandelssysteem van de EU

(C/2024/3415)

1. INLEIDING

In 2015 hebben het Europees Parlement en de Raad van de EU Besluit (EU) 2015/1814 ([1]) ("het MSR-besluit") vastgesteld om een marktstabiliteitsreserve (MSR) in te voeren als onderdeel van het bij Richtlijn 2003/87/EG ("de ETS-richtlijn") vastgestelde emissiehandelssysteem van de EU (EU-ETS) ([2]). Het doel van de reserve is het voorkomen van een structureel overschot aan emissierechten op de koolstofmarkt van de EU. Het risico bestaat dat een overschot het EU-ETS belet om het investeringssignaal af te geven dat nodig is om de emissiereductiedoelstelling van de EU op kostenefficiënte wijze te verwezenlijken. Daarnaast heeft de MSR tot doel het EU-ETS beter bestand te maken tegen onevenwichtigheden tussen vraag en aanbod, zodat de koolstofmarkt van de EU soepel kan functioneren. De reserve is sinds januari 2019 operationeel.

Voor de toepassing van de reserve publiceert de Commissie overeenkomstig artikel 1, lid 4, van het MSR-besluit voor elk jaar het totale aantal emissierechten dat in het voorgaande jaar in omloop was. Dit cijfer bepaalt of emissierechten uit de te veilen hoeveelheid worden geschrapt en in de reserve worden opgenomen, of uit de reserve worden vrijgegeven en geveild. De jaarlijkse publicatie van het totale aantal emissierechten in omloop is derhalve een belangrijk element van de MSR en van het EU-ETS.

Op 15 mei 2023 heeft de Commissie bekendgemaakt dat er in 2022 in totaal 1 134 794 738 emissierechten in omloop waren ([3]). Van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 moesten bijgevolg 272 350 737 emissierechten in de reserve worden opgenomen. Op 1 januari 2023 waren in totaal 2 515 135 787 emissierechten in de reserve ongeldig verklaard.

Deze mededeling is de achtste bekendmaking van het totale aantal emissierechten in omloop, en heeft betrekking op 2023. Hierin wordt de onderliggende berekening en het aantal emissierechten dat vanaf 1 september 2024 tot en met 31 augustus 2025 in de reserve zal worden opgenomen, beschreven. In deze mededeling is ook aangegeven hoeveel emissierechten in de reserve op 1 januari 2024 ongeldig waren verklaard.

In de mededeling wordt gewezen op aanzienlijke veranderingen van de werking van de MSR die in het kader van het wetgevingspakket "Fit for 55", als onderdeel van de herziening van het MSR-besluit ([4]) en de ETS-richtlijn ([5]), zijn doorgevoerd, alsook op wijzigingen die zijn aangebracht bij Verordening (EU) 2023/435 ([6]) ("de REPowerEU-verordening), die in het kader van de reactie van de EU op de energiecrisis is vastgesteld.

([1]) Besluit (EU) 2015/1814 van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 2015 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG (PB L 264 van 9.10.2015, blz. 1).

([2]) Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

([3]) C/2023/2929 — Mededeling van de Commissie, Bekendmaking van het totale aantal emissierechten in omloop in 2022 voor de toepassing van de marktstabiliteitsreserve in het kader van het bij Richtlijn 2003/87/EG vastgestelde EU-systeem voor de emissiehandel (2023/C 172/01, PB C 172 van 15.5.2023, blz. 1).

([4]) Besluit (EU) 2023/852 van het Europees Parlement en de Raad van 19 april 2023 tot wijziging van Besluit (EU) 2015/1814 wat betreft het aantal emissierechten dat tot 2030 in de marktstabiliteitsreserve voor de Unieregeling voor de handel in broeikasgasemissierechten moet worden opgenomen (PB L 110 van 25.4.2023, blz. 21). Zie de geconsolideerde versie.

([5]) Richtlijn (EU) 2023/959 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en Besluit (EU) 2015/1814 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten (PB L 130 van 16.5.2023, blz. 1). Zie de geconsolideerde versie.

([6]) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1).

2. WERKING VAN DE MARKTSTABILITEITSRESERVE

De marktstabiliteitsreserve treedt automatisch in werking wanneer het totale aantal emissierechten in omloop buiten een bepaald bereik valt. Emissierechten worden uit de te veilen hoeveelheid gehaald en in de reserve opgenomen indien het totale aantal in omloop zijnde emissierechten de drempel van 833 miljoen overschrijdt. Het opnamepercentage van de reserve is vastgesteld op 24 % van het totale aantal emissierechten in omloop wanneer dit aantal hoger is dan 1 096 miljoen. Wanneer het totale aantal emissierechten in omloop tussen de 833 miljoen en 1 096 miljoen ligt, is de opname het verschil tussen het totale aantal emissierechten in omloop en 833 miljoen. Indien het totale aantal emissierechten in omloop lager is dan de drempel van 400 miljoen, worden 100 miljoen emissierechten uit de reserve vrijgegeven en geveild. Emissierechten worden over een periode van twaalf maanden in de reserve opgenomen of uit de reserve vrijgegeven. Vanaf 2023 zijn in de marktstabiliteitsreserve gehouden emissierechten die de drempel van 400 miljoen overschrijden niet langer geldig.

Overeenkomstig artikel 1, lid 5, van het MSR-besluit en in overeenstemming met deze mededeling wordt derhalve voor een periode van twaalf maanden, beginnend op 1 september 2024, 24 % van het totale aantal emissierechten dat op 31 december 2023 in omloop is, of het verschil tussen het totale aantal emissierechten in omloop en 833 miljoen, in de reserve opgenomen. Een overeenkomstig aantal emissierechten zal in mindering worden gebracht op de veilingvolumes van de EU-lidstaten, de drie landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie (IJsland, Liechtenstein en Noorwegen), en van het Verenigd Koninkrijk met betrekking tot de opwekking van elektriciteit in Noord-Ierland. Deze vermindering geschiedt in overeenstemming met de respectieve veilingaandelen van de landen.

Overeenkomstig artikel 1, lid 5, van het MSR-besluit worden emissierechten die met het oog op solidariteit en groei in het EU-ETS ([7]) worden verdeeld, tot en met 31 december 2030 niet in aanmerking genomen bij de berekening van de relevante aandelen voor de toepassing van de marktstabiliteitsreserve.

Bij de REPowerEU-verordening is de ETS-richtlijn gewijzigd om te voorzien in een afwijking van artikel 1, lid 5 bis, van het MSR-besluit, door 27 miljoen niet-toegewezen emissierechten in de marktstabiliteitsreserve voor het Innovatiefonds te gebruiken. Deze zouden worden afgetrokken van de totale hoeveelheid niet-toegewezen emissierechten die anders over de periode tot 31 december 2030 ongeldig zou worden verklaard. Deze wijziging was al van kracht voordat de emissierechten in de reserve die de drempel van 400 miljoen overschreden op 1 januari 2024 ongeldig werden verklaard.

3. TOTAAL AANTAL EMISSIERECHTEN IN OMLOOP

Overeenkomstig artikel 1, lid 4, van het MSR-besluit is het totale aantal van de in een bepaald jaar in omloop zijnde emissierechten "de som van het aantal in de periode vanaf 1 januari 2008 toegewezen emissierechten aan installaties en scheepvaartmaatschappijen die niet in de reserve zijn geplaatst, met inbegrip van het aantal rechten dat in die periode op grond van artikel 13, lid 2, van Richtlijn 2003/87/EG in de versie die op 18 maart 2018 van kracht was, is toegewezen, en door installaties uitgeoefende rechten om internationale kredieten te gebruiken uit hoofde van het EU-ETS voor 31 december van dat bepaalde jaar, minus het totaal aantal ton geverifieerde emissies van onder het EU-ETS vallende installaties en scheepvaartmaatschappijen tussen 1 januari 2008 en 31 december van datzelfde bepaalde jaar, en de emissierechten die overeenkomstig artikel 12, lid 4, van Richtlijn 2003/87/EG zijn geannuleerd".

Het totale aantal emissierechten in omloop dat relevant is voor de marktstabiliteitsreserve wordt kortom berekend met de nieuwe formule:

totaal aantal emissierechten in omloop = aanbod – vraag

De twee elementen van de berekening worden uitvoerig beschreven in deze mededeling. Aan het eind van het document bevindt zich een tabel met een overzicht van alle cijfers.

Krachtens artikel 1, lid 4 bis, van het MSR-besluit worden emissierechten voor de luchtvaart en geverifieerde luchtvaartemissies vanaf 1 januari 2024 meegerekend in het totale aantal emissierechten in omloop van 2024.

Krachtens de ETS-richtlijn vallen emissies van maritieme vervoersactiviteiten vanaf 1 januari 2024 onder het EU-ETS, en worden het aanbod en de vraag van scheepvaartmaatschappijen in aanmerking genomen bij de berekening van het totale aantal emissierechten in omloop van 2024.

([7]) Overeenkomstig artikel 10, lid 2, punt b), van Richtlijn 2003/87/EG.

Aanbod

Het aanbod van emissierechten op de koolstofmarkt van de EU bestaat uit de volgende elementen:

— uit fase 2 van het EU-ETS (2008-2012) overgedragen emissierechten ([8]), te weten **1 749 540 826** emissierechten ([9]);

— emissierechten die tussen 1 januari 2013 en 31 december 2023 kosteloos zijn toegewezen, met inbegrip van de uit de nieuwkomersreserve toegewezen emissierechten, te weten **8 222 698 758** emissierechten ([10]);

— van 1 januari 2013 ([11]) tot en met 31 december 2023 geveilde emissierechten, en emissierechten die in de periode 2021-2023 voor flexibiliteitsdoeleinden zijn gebruikt overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) 2018/842 ([12]) (de verordening inzake de verdeling van de inspanningen). Volgens de verslagen van de veilingen op het gemeenschappelijke veilingplatform en op de relevante "opt-out"-platforms ([13]) zijn met inbegrip van de zogenoemde vooruitgeschoven veilingen **7 591 181 500** emissierechten geveild. Aan dit volume moeten **21 641 364** emissierechten worden toegevoegd in het kader van de flexibiliteit als bedoeld in artikel 6, lid 2, van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen ([14]);

— emissierechten die ten behoeve van het NER300-programma te gelde zijn gemaakt. De Europese Investeringsbank heeft in totaal **300 000 000** emissierechten te gelde gemaakt;

— tot en met 31 december 2020 voor emissies uitgeoefende internationale kredieten ([15]). Installaties hebben **497 248 017** internationale kredieten gebruikt voor de door hen gegenereerde emissies ([16]);

— krachtens artikel 1, lid 4, van het MSR-besluit worden emissierechten die in de marktstabiliteitsreserve zijn opgenomen niet langer meegerekend in het totale aantal emissierechten in omloop.

([8]) Emissierechten die tijdens fase 2 van het EU-ETS (2008-2012) zijn uitgegeven en die niet werden ingeleverd om geverifieerde emissies te dekken of die werden geannuleerd, werden "overgedragen" voor gebruik aan het begin van fase 3 van het EU-ETS (2013-2020). Deze emissierechten werden geschrapt en tegelijkertijd werd in fase 3 een gelijk aantal emissierechten gecreëerd. Dit aantal geeft dus het exacte aantal ETS-emissierechten weer dat aan het begin van fase 3 van het EU-ETS in omloop was.

([9]) COM(2015) 576 — Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad — Voortgangsverslag inzake klimaatactie, met inbegrip van het verslag over de werking van de Europese koolstofmarkt en het verslag over de herziening van Richtlijn 2009/31/EG betreffende de geologische opslag van kooldioxide.

([10]) Op basis van een uittreksel uit het EU-transactielogboek (EUTL) van 1 april 2024.

([11]) Dit aantal omvat ook de "vooruitgeschoven veilingen", dat wil zeggen voor fase 3 van het EU-ETS (2013-2020) geldige emissierechten die vóór 1 januari 2013 zijn geveild.

([12]) Verordening (EU) 2018/842 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 betreffende bindende jaarlijkse broeikasgasemissiereducties door de lidstaten van 2021 tot en met 2030 teneinde bij te dragen aan klimaatmaatregelen om aan de toezeggingen uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs te voldoen, en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 525/2013 (PB L 156 van 19.6.2018, blz. 26).

([13]) Veilingverslagen: European Energy Exchange (EEX) en Intercontinental Exchange (ICE).

([14]) Verordening (EU) 2018/842 creëert een eenmalige flexibiliteit waarbij lidstaten tot maximaal 100 miljoen EU-ETS-emissierechten in 2021-2030 collectief kunnen laten annuleren om zo hun respectieve broeikasgasemissiereductiestreefcijfers in het kader van die verordening te halen. De flexibiliteit geldt voor lidstaten waarvan de doelstellingen aanzienlijk hoger zijn dan het EU-gemiddelde en hun vermogen om kosteneffectieve reducties te verwezenlijken, alsook voor lidstaten die in 2013 geen EU-ETS-emissierechten kosteloos hebben toegewezen aan industriële installaties. Het veilingvolume van de betrokken lidstaat wordt geannuleerd overeenkomstig artikel 10 van Richtlijn 2003/87/EG. Voor de toepassing van de marktstabiliteitsreserve in een bepaald jaar worden bij de bepaling van het totale aantal emissierechten in omloop geannuleerde emissierechten beschouwd als EU-ETS-emissierechten in omloop.

([15]) Internationale kredieten kunnen niet worden gebruikt om te voldoen in fase 4 van het EU-ETS (2021-2030).

([16]) Op basis van een uittreksel uit het EUTL van 1 april 2024. Deze internationale kredieten hebben alleen betrekking op de kredieten die in fase 3 van het EU-ETS (2013-2020) zijn ingewisseld voor EU-emissierechten. Ongeveer 1,1 miljard internationale kredieten die in fase 2 van het EU-ETS (2008-2012) rechtstreeks voor nalevingsdoeleinden konden worden gebruikt, zijn in aanmerking genomen in het aantal uit fase 2 overgedragen emissierechten.

Vraag

De vraag naar emissierechten op de EU-koolstofmarkt omvat de totale geverifieerde emissies van installaties van 1 januari 2013 ([17]) tot en met 31 december 2023, die **17 269 905 658** ton ([18]) bedragen, en **668 272** emissierechten die tijdens deze periode op grond van artikel 12, lid 4, van de ETS-richtlijn zijn geannuleerd.

Totaal aantal emissierechten in omloop

Op basis van het voorgaande, waren er in 2023 in totaal **1 111 736 535** emissierechten in omloop.

Aangehouden marktstabiliteitsreserve

Na de ongeldigverklaring van emissierechten op 1 januari 2023 waren er nog 486 087 000 emissierechten in de reserve.

Overeenkomstig de mededelingen over het totale aantal emissierechten in omloop van de afgelopen jaren zijn de volgende hoeveelheden emissierechten in de reserve opgenomen:

— **231 874 266** emissierechten van 1 januari 2023 tot en met 31 augustus 2023 ([19]);

— **90 783 578** emissierechten van 1 september 2023 tot en met 31 december 2023 ([20]).

Op 31 december 2023 waren er dus **808 744 844** emissierechten in de marktstabiliteitsreserve. Daarvan zijn overeenkomstig artikel 10 sexies, lid 4, van de ETS-richtlijn 27 miljoen emissierechten gereserveerd voor het Innovatiefonds.

Op 1 januari 2024 zijn **381 744 844** van deze emissierechten ongeldig geworden op grond van artikel 1, lid 5 bis, van het MSR-besluit. De reserve bevat nog **400 000 000** emissierechten.

4. **CONCLUSIE**

Overeenkomstig het MSR-besluit zullen over een periode van twaalf maanden van 1 september 2024 tot en met 31 augustus 2025 in totaal **266 816 768** emissierechten in de marktstabiliteitsreserve worden opgenomen.

In de bekendmaking van het totale aantal emissierechten in omloop voor de marktstabiliteitsreserve volgend jaar zal de werking van de reserve van september 2025 tot augustus 2026 worden vastgesteld.

([17]) Stemt overeen met de geverifieerde emissies in de periode 2008-2012 (fase 2); zie voetnoot 8.

([18]) De totale geverifieerde emissies zijn gebaseerd op het gegevensuittreksel uit het EUTL van 1 april 2024. Daarin is rekening gehouden met de geverifieerde emissies die uiterlijk zijn gerapporteerd op 31 maart 2024 — de rapportagetermijn in het EU-ETS. Na die datum gerapporteerde emissies zijn dus niet in dat totaal opgenomen.

([19]) C/2022/2780 - Mededeling van de Commissie — Bekendmaking van het totale aantal emissierechten in omloop in 2021 voor de toepassing van de marktstabiliteitsreserve in het kader van het bij Richtlijn 2003/87/EG vastgestelde EU-systeem voor de emissiehandel en van het aantal niet-toegewezen emissierechten in de periode 2013-2020 (2022/C 195/02, PB C 195 van 13.5.2022, blz. 2). Rectificatie van mededeling C/2022/4874. In de periode van 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023 zouden, zoals in punt 5 van deze mededeling is geconcludeerd, 347 811 404 emissierechten in de marktstabiliteitsreserve worden opgenomen. De hoeveelheid voor de periode van 1 januari tot en met 31 augustus 2023 bedroeg 231 874 266.

([20]) C/2023/2929, zoals eerder vermeld. In de periode van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 zouden, zoals in punt 4 van deze mededeling is geconcludeerd, 272 350 737 emissierechten in de marktstabiliteitsreserve worden opgenomen. De hoeveelheid voor de periode van 1 september tot en met 31 december 2023 bedroeg 90 783 578.

OVERZICHT

Aanbod	
a) Uit fase 2 (2008-2012) overgedragen emissierechten	1 749 540 826
b) Emissierechten die tussen 1 januari 2013 en 31 december 2023 kosteloos zijn toegewezen, onder meer uit de nieuwkomersreserve	8 222 698 758
c) Emissierechten die van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2023 zijn geveild, met inbegrip van vooruitgeschoven veilingen	7 591 181 500
d) Emissierechten die in 2021-2023 zijn gebruikt voor flexibiliteitsdoeleinden als bedoeld in artikel 6 van Verordening (EU) 2018/842	21 641 364
e) Emissierechten die ten behoeve van het NER300-programma te gelde zijn gemaakt	300 000 000
f) Tot en met 31 december 2020 voor emissies gebruikte internationale kredieten	497 248 017
Totaal (aanbod)	18 382 310 465
Vraag	
a) Geverifieerde emissies van onder het EU-ETS vallende vaste installaties van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2023 (in ton)	17 269 905 658
b) Overeenkomstig artikel 12, lid 4, van Richtlijn 2003/87/EG tot 31 december 2023 geannuleerde emissierechten	668 272
Totaal (vraag)	17 270 573 930
Totaal aantal emissierechten in omloop	1 111 736 535

Aangehouden marktstabiliteitsreserve	
Emissierechten in de marktstabiliteitsreserve op 31 december 2023	808 744 844
Voor het Innovatiefonds gereserveerde emissierechten, uit hoofde van artikel 10 sexies, lid 4, van Richtlijn 2003/87/EG	27 000 000
Emissierechten die op 1 januari 2024 ongeldig zijn verklaard	381 744 844
Emissierechten in de marktstabiliteitsreserve op 1 januari 2024	400 000 000